

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research Method) เพื่อศึกษาแนวโน้มการจัดการงานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัยซึ่งประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยบุคลากร 3 กลุ่ม ได้แก่

1. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดีหรือรองคณบดีจากทุกคณะ ผู้อำนวยการสำนัก/สถาบัน หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนัก/สถาบัน จำนวน 20 คน
2. ผู้รับผิดชอบโครงการ ระดับผู้บริหารของทุกโครงการที่ให้บริการวิชาการ ทั้งหมด 85 โครงการโครงการละ 1 คนรวม 85 คน
3. ผู้รับบริการจากโครงการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 85 โครงการรวม 2,836 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยบุคลากร 3 กลุ่ม ได้แก่

1. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใช้ประชากรทั้งหมด
2. ผู้รับผิดชอบโครงการ ใช้ประชากรทั้งหมด
3. ผู้รับบริการจากโครงการบริการ ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างของประชากรที่เป็นผู้รับบริการจากโครงการบริการวิชาการ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทั้ง 85 โครงการ ซึ่งจำแนกเป็น 4 กลุ่ม ตามลักษณะงานคือ กลุ่มที่ให้บริการ

ด้านเทคนิควิชาการ กลุ่มที่ได้รับบริการให้คำปรึกษา กลุ่มที่ได้รับบริการด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี และกลุ่มที่ได้รับบริการด้านความร่วมมือทางวิชาการในโครงการพัฒนา เลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ในอัตราส่วนร้อยละ 10 ของประชากรแยกตามกลุ่มต่างๆ 4 กลุ่ม ดังตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะงาน

ลักษณะงาน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
งานบริการด้านเทคนิควิชาการ	1,581	160
งานบริการให้คำปรึกษา	493	50
งานบริการถ่ายทอดเทคโนโลยี	238	25
งานให้ความร่วมมือทางวิชาการ ในโครงการร่วมพัฒนา	524	55
รวม	2,836	290

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 3 ประเภท

1. แบบสำรวจโครงการบริการวิชาการ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสำรวจขึ้นเอง โดยศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รายงานการประชุม และรายงานประจำปีของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แบบสำรวจโครงการทั้งหมดมี 12 รายการ ประกอบด้วยลำดับที่ ชื่อโครงการ หน่วยงานที่รับผิดชอบ วิชิตำเนินการ ลักษณะของงานที่ให้บริการ ผู้รับผิดชอบโครงการ กลุ่ม

เป้าหมายที่ให้บริการ งบประมาณที่ได้รับ ระยะเวลาที่ดำเนินการ สถานที่ที่ให้บริการ การติดตามประเมินผลหลังจากการให้บริการ และปัญหาอุปสรรคของโครงการ

2. แบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดีหรือรองคณบดีจากทุกคณะ ผู้อำนวยการสำนัก/สถาบัน หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนัก/สถาบัน แบบสัมภาษณ์จะเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลมาประกอบการวิจัยครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งครอบคลุมแนวคิดปรัชญา จุดมุ่งหมาย ปัญหาอุปสรรค แนวโน้มและข้อเสนอแนะ ของการจัดการงานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลและความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการจัดการงานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3. แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการงานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสร้างแบบสอบถามขึ้นเอง ซึ่งแบ่งเป็น 2 ชุดได้แก่

ชุดที่ 1 ใช้สำหรับถามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการบริการวิชาการ ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงในการบริหารงานโครงการและการจัดการงานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แบบสอบถามดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานที่ทำงาน และตำแหน่งที่รับผิดชอบงานโครงการ ลักษณะเป็นแบบเติมคำและแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบเกี่ยวกับการจัดการและปัญหาในการบริหารงานโครงการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีลักษณะเป็นแบบเรียงลำดับความสำคัญ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามประสพการณ์และข้อเสนอแนะของผู้ตอบ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด

ชุดที่ 2 ใช้สำหรับถามความคิดเห็นของผู้รับบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แบบสอบถามดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ และข้อมูลจากการได้รับการบริการ ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิลำเนา อาชีพ ลักษณะที่ได้รับการบริการ จำนวนครั้งและสถานที่ที่ได้รับการบริการ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเติมคำและแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพปัญหา ความต้องการและความคิดเห็นของผู้ตอบ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะ ของผู้ตอบซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาเชิงหลักการหรือทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานและการจัดการจากเอกสาร บทความทางวิชาการ วารสารและตำราต่าง ๆ
2. ศึกษาเกี่ยวกับงานบริการวิชาการ และการจัดการงานบริการวิชาการ จากรายงานประชุมสัมมนา รายงานประจำปีของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานบริการวิชาการ
3. ศึกษาข้อมูลที่ได้และนำมาสร้างเป็นข้อคำถามตามแนววัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยได้รับความปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย
4. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาและภาษา เพื่อให้เครื่องมือครอบคลุมและเหมาะสม คณะผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย
  - 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา โขวิไลกุล หัวหน้าภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  - 2) รองศาสตราจารย์ ดร.ชลัญจักร อาชวอรุณ อาจารย์ประจำภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ บุญนุช อาจารย์ประจำ
ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  - 4) อาจารย์ ดร.ชยันต์ วรรณะภุติ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย
สังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
  - 5) รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ พงษ์วาท รองคณบดีคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
  - 6) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต พุทรวงศ์ รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
  - 7) รองศาสตราจารย์ ประจักษ์ สุกประเสริฐ หัวหน้าภาควิชา
เทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
  - 8) อาจารย์เพ็ญสุพรรณ นาคะปรีชา รองผู้อำนวยการสำนัก
หอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
  - 9) รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์ ผู้อำนวยการ
สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
  - 10) รองศาสตราจารย์รุ่ง พลสวัสดิ์ หัวหน้าภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน
แล้ว มาแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา
  6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out)
กับผู้บริหารโครงการบริการวิชาการจำนวน 10 ท่านและผู้รับบริการ จำนวน 30
ท่าน เพื่อหาข้อบกพร่องต่าง ๆ
  7. ผู้วิจัยนำผลจากการทดลองใช้แบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อ
บกพร่องต่าง ๆ ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา จนได้เครื่องมือสำหรับการวิจัย
ครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้คือ

1. ผู้วิจัยรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างปีงบประมาณ 2532-2533 ซึ่งได้แก่ รายงานการประชุมสัมมนา รายงานประจำปี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความ ตำรา แล้วนำมาบันทึกในแบบสำรวจโครงการ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงาน การจัดการ การดำเนินงาน พร้อมทั้งผลของการจัดโครงการบริการวิชาการของทุก ๆ โครงการ ระหว่างปีงบประมาณ 2532-2533
2. การสัมภาษณ์ อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดีหรือรองคณบดีของทุกคณะ ผู้อำนวยการสำนัก/สถาบัน ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนัก/สถาบัน ผู้วิจัยได้ออกไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง บันทึกคำสัมภาษณ์ลงในเทปและนำคำให้สัมภาษณ์มาสรุปเป็นข้อตามความประเด็นสำคัญที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม
  - 3.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้วิจัยได้รายชื่อและสถานที่ทำงานของผู้รับผิดชอบโครงการจากแบบสำรวจโครงการ จึงไปทำการแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จากโครงการทั้งหมด 85 โครงการ มีผู้รับผิดชอบโครงการ 66 คน เนื่องจากบางโครงการมีผู้รับผิดชอบโครงการคนเดียวกัน ผู้วิจัยได้รับคืนแบบสอบถามจำนวน 66 ชุด คิดเป็นร้อยละ 77.6
  - 3.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้รับบริการ ผู้วิจัยได้รายชื่อและที่อยู่ของผู้รับบริการจากแบบสำรวจโครงการ จึงส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมายทางไปรษณีย์ ตามลักษณะงานที่แบ่งเป็น 4 ประเภท จำนวน 290 คน ภายหลังจากจัดส่งแบบสอบถามไปแล้วประมาณ 50 วันผู้วิจัยก็ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวนทั้งสิ้น 261 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.0

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามผู้รับบริการที่ส่งและได้รับคืน

กลุ่มตัวอย่างตามลักษณะงาน	ที่ส่ง	ได้รับคืน	ร้อยละ
งานบริการด้านเทคนิควิชาการ	160	150	93.75
งานบริการให้คำปรึกษา	50	45	90.00
งานบริการถ่ายทอดเทคโนโลยี	25	20	80.00
งานให้ความร่วมมือทางวิชาการ ในโครงการร่วมพัฒนา	55	46	83.63
รวม	290	261	91.03

การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์เอกสาร แบบสำรวจโครงการและการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วัชวิธีสรุปแบบความเรียงประกอบการบรรยาย
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยวิธีทางสถิติ ดังนี้
  - 2.1 ข้อมูลที่ได้เป็นสถานภาพส่วนตัว ทั้งผู้รับผิดชอบโครงการและผู้รับบริการ วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percent) ของแต่ละรายการ
  - 2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและปัญหาของผู้รับผิดชอบโครงการ วิเคราะห์โดยใช้เฉลี่ย (Mean) และเรียงลำดับความสำคัญ (Ranking)
  - 2.3 ข้อมูลที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการ และความคิดเห็นของผู้รับบริการ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การแปลค่าของมาตราส่วนประมาณค่าในแบบสอบถามดังนี้

1. สภาพปัญหา

- ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.5-5.00 หมายความว่า มีปัญหามากที่สุด
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.5-4.49 หมายความว่า มีปัญหามาก
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.5-3.49 หมายความว่า มีปัญหปานกลาง
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.5-2.49 หมายความว่า มีปัญหา น้อย
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.0-1.49 หมายความว่า มีปัญหา น้อยที่สุด
 หรือไม่มีเลย

2. ความต้องการ

- ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.5-5.00 หมายความว่า มีความต้องการ
 มากที่สุด
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.5-4.49 หมายความว่า มีความต้องการมาก
 ปานกลาง
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.5-3.49 หมายความว่า มีความต้องการ
 น้อย
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.5-2.49 หมายความว่า มีความต้องการ น้อย
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.0-1.49 หมายความว่า มีความต้องการ
 น้อยที่สุด หรือไม่มีเลย

3. ความคิดเห็น

- ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.5-5.00 หมายความว่า เห็นด้วยมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.5-4.49 หมายความว่า เห็นด้วยมาก
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.5-3.49 หมายความว่า เห็นด้วยปานกลาง
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.5-2.49 หมายความว่า เห็นด้วยน้อย
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.0-1.49 หมายความว่า เห็นด้วยน้อยที่สุด
 หรือไม่เห็นด้วยเลย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ (Computer)
และโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* (Statistical Package for Social
Sciences Version X) ในการหาค่าสถิติต่าง ๆ และเสนอผลการวิเคราะห์
เป็นตารางและการบรรยาย